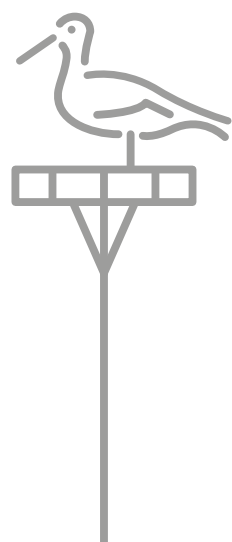

Veilige en natuurlijke uiterwaarden

Door smeltwater en toenemende neerslag hebben rivieren vaker te maken met hoogwater. In de uiterwaarden kunnen begroeiing en vuil in struiken de doorstroming van water belemmeren. Dit veroorzaakt een nog hoger waterpeil en vergroot het risico op overstromingen. Goed onderhoud van begroeiing in de uiterwaarden is daarom erg belangrijk. Zo kan de rivier het water veilig blijven afvoeren.

Vogels en andere dieren

De Tichelbeeksewaard is een waar vogelparadijs. We vinden er weidevogels zoals grutto's, wulpen, gele kwikstaarten en soms zelfs kwartelkoningen. Ook kunt u de roodborsttapuit, grasmus en bosrietzanger tegenkomen. 's Winters verblijven er in de uiterwaarden honderden kolganzen, grauwe ganzen en brandganzen. Minder leuk voor de vogels, maar er lopen hier ook vossen. En heeft u de ooievaar al gezien?

Beschermd natuurgebied

In de Tichelbeeksewaard kunt u genieten van natuur, water en historie, op een steenworp afstand van de stad en toch helemaal buiten. Wandelpaden en uitkijkpunten op de dijk maken het extra aantrekkelijk om hier even uit te waaien. Houdt u er wel rekening mee dat u te gast bent in beschermd natuurgebied? Er groeien bijzondere planten en er leven beschermde vogels. Blijf dus op de wandelpaden, houd honden aan de lijn, maak geen lawaai en laat geen afval achter. Veel plezier!

De Tichelbeeksewaard

In de Tichelbeeksewaard is het heerlijk wandelen langs de IJssel, met zicht op de stad. De herinrichting van deze uiterwaard is onderdeel van Rivier in de Stad, dat de verbinding legt tussen de Zutphense binnenstad, de IJssel en De Hoven.

Dit is een uitgave van de gemeente Zutphen. Deze folder is tot stand gekomen met medewerking van o.a. Rijkswaterstaat en de Vogelwerkgroep Zutphen e.o.

Fotografie en beeldmateriaal: Frans Parmentier, Alexander Hetteema, SAB.
Ontwerp: NLVK.nl

Kijk voor meer wandelingen en activiteiten in en rondom Zutphen op www.inzutphen.nl en www.spannendegeschiedenis.nl.

Rondje Tichelbeeksewaard

Genieten van natuur, water en historie.

Gemeente Zutphen
werkt aan een mooie stad voor iedereen

De Hoven

1 De rivier en de stadsmiddelwaard

Zutphen dankt haar bestaan o.a. aan de ligging aan de rivier. In de middeleeuwen was de IJssel de economische levensader van de stad. Handelaren vertrokken van hier per schip naar het Rijnland en de kusten van de Noord- en Oostzee. Passerende schepen betaalden in Zutphen riviertol. De rivier was toen veel breder dan nu. Het water stond tot aan de huidige dijk. De uiterwaarden bestonden dus nog niet. In het midden van de rivier lag een amandelvormig eiland: de stadsmiddelwaard. Via een veer kon je de rivier oversteken.

2 Ruimte voor de rivier

Kijk je richting de Cortenoeversebrug, dan zie je een landschap dat is gevormd door de IJssel. Met uitgestrekte uiterwaarden, historische boerderijen, meidoornhagen, stroomruggen en een aantal scherpe rivierbochten. Om het gebied langs de IJssel te beschermen tegen hoogwater zijn op twee plekken dijken landinwaarts verlegd. Zo is er meer ruimte voor de rivier wanneer het nodig is. Samen met Rijkswaterstaat, waterschap en grondeigenaren blijft de gemeente werken aan een veilig en natuurlijk gebied.

3 Leven en beleven in de uiterwaard

De oevers in het zuidelijke deel van de Tichelbeeksewaard zijn 'ontsteend': grote keien en blokken hebben plaatsgemaakt voor een natuurvriendelijk begroeiing. Dat komt de waterkwaliteit en het leven in en om de rivier ten goede.

4 Beekstelsel

Natuurontwikkeling krijgt ook de kans in het nieuwe beekstelsel, dat samenkomt onder de Oude IJsselbrug. In en om het water vinden planten en waterdiertjes een fijne leefomgeving.

5 Stadsbalkon: Zutphen Torenstad

Het aanzicht van de stad en de rivier de IJssel is in de loop der eeuwen sterk veranderd. Maar het indrukwekkende torensilhouet van Zutphen bleef een constante factor. Of je de stad nu over het water of het land nadert, de vele torens zijn al op grote afstand te zien. En vanaf het nieuwe Stadsbalkon zit je eerste rang!

6 De brug

De oude IJsselbrug verbindt de westoever met de binnenstad. De brug heeft veel voorlopers. In 1485 werd de eerste paalbrug gebouwd van hout. Zo konden kooplieden makkelijker naar de lokale jaarmarkten komen. IJs in de rivier beschadigde de brug regelmatig. In 1572 werd de brug vernield door de Spaanse troepen die Zutphen innamen. In 1604 kwam er een nieuwe 'schipbrug', iets ten zuiden van de huidige brug. Deze bleef in gebruik tot de opening van de spoor- en verkeersbrug in 1865.

7 Oorlogsherinnering

Bij de graafwerkzaamheden in de Tichelbeeksewaard kwam in juli 2017 een VI aan het licht: een ingenieus Duits wapen uit de Tweede Wereldoorlog. Met een lengte van 8 meter en een spanwijdte van 5 meter was het meer een onbemand vliegtuigje. Een bijzondere vondst. De Explosieven Opruimingsdienst Defensie ruimt de VI op.

Tweede Wereldoorlog

Tijdens de mobilisatie in 1938-39 werden betonnen kazematten gebouwd om de IJsselbrug te verdedigen. Eén kazemat bestaat nog aan het Steendiekske. Bij de inval van de Duitsers op 10 mei 1940 werd de vijand vanuit deze kazematten succesvol bestreden tot letterlijk de kogels op waren. Vele tientallen Duitsers sneuvelden bij hun overstek van de IJssel. Op 14 oktober 1944, na de verloren Slag om Arnhem, bombardeerden de geallieerden de brug om de bevoorrading van de Duitse troepen lam te leggen. De brug hield stand, maar in de stad vielen bijna 100 doden. De Canadese bevrijders kwamen uiteindelijk vanuit het oosten. Na een felle strijd trokken de Duitsers zich op 8 april 1945 in De Hoven terug. De inwoners daar moesten nog een week wachten op hun bevrijding.

Tachtigjarige Oorlog

In het begin van de Tachtigjarige Oorlog werd Zutphen in 1572 eerst door de Staatse en daarna door de Spaanse troepen belegerd en ingenomen. De IJsselbrug werd vernield. De stad raakte in 1578 toch weer aan Staatse zijde. Na een nieuwe verovering door de Spanjaarden in 1583 werden de IJssel en de Tichelbeeksewaard acht jaar lang een oorlogfront. Op de Stadsmiddelwaard lagen belegeringsschansen en in De Hoven de 'Grote Schans'. Hier waren Engelse soldaten gelegerd, die in 1587 door de Spanjaarden werden verdreven. Uiteindelijk veroverde prins Maurits de Grote Schans en daarna Zutphen in 1591.

